



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **B. A. T.**
státní příslušnost: X
t. č. pobyt: X
zastoupen Mgr. Markem Sedlákem, advokátem
Milady Horákové 1957/13, 602 00 Brno

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky**
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 8. 2023, č.j. OAM-112/ZA-ZA11-HA13-R2-2022,

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalovaný opětovně – poté, co jeho původní rozhodnutí zrušil soud zrušil z procesích důvodů – neudělil žalobci mezinárodní ochranu. Neshledal u něj důvody pro udělení azylu. A vyloučil ho z doplňkové ochrany kvůli trestnímu odsouzení za drogovou trestnou činnost. Žalobce zejména namítá, že žalovaný nezohlednil v potřebné míře individuální

okolnosti, pokud dospěl k závěru, že trestná činnost žalobce je důvodem pro jeho vyloučení z doplňkové ochrany. Soud proto musel posoudit, zda žalobce tyto námitky vznáší důvodně.

II. Rozhodnutí žalovaného a dosavadní procesní vývoj věci

2. Žalobce podal dne 11. 2. 2022 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Důvodem žádosti byl strach z hrozeb, kterým by ve Vietnamu čelil od svého věřitele. Tím je spolupachatel drogové trestné činnosti, kterého již Česko vyhostilo do Vietnamu.
3. V pohovoru žalobce uvedl, že žije v Česku od roku 2006. Vycestoval sem za účelem studia. Po jeho ukončení změnil účel pobytu na podnikání. V roce 2014 získal povolení k trvalému pobytu, které měl do roku 2017. V tomto období matka žalobce onemocněla rakovinou a potřebovala peníze na léčbu. Ve Vietnamu se hrádí z vlastních prostředků. Žalobce si proto půjčil 1 000 000 Kč. Věřitel mu je ale poskytnul pod podmínkou, že pro něj bude pěstovat marihuanu. Žalobce stihl splatit 500 000 Kč. Pak je ale chytili. Ještě ve vazbě, v níž byl od října 2017, mu měl daný věřitel vyhrožovat, že mu ve Vietnamu ublíží, jestli mu zbytek dluhu nesplatí.
4. Krajský soud v Praze na konci roku 2018 žalobce odsoudil za zvlášť závažný zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy. Uložil mu za to trest odnětí svobody pod dolní hranicí trestní sazby pro daný trestný čin v trvání šesti let. Vrchní soud v Praze poté v dubnu 2019 žalobci původně uložený trest ještě snížil na čtyři roky. Kvůli své trestné činnosti žalobce pozbyl povolení k trvalému pobytu. Po propuštění mu stále prodlužovali výjezdní příkaz kvůli pandemii Covidu-19. Jakmile mu řekli, že už mu ho neprodlouží, požádal o azyl. Neúspěšně také zkoušel získat vízum strpění.
5. Rozhodnutím ze dne 21. 4. 2022, č. j. OAM-112/ZA-ZA11-HA13-2022 („první rozhodnutí žalovaného“), žalovaný neudělil žalobci azyl podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu. A vyloučil žalobce z doplňkové ochrany na základě § 15a zákona o azylu z důvodu spáchání vážného zločinu.
6. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu. Zdejší soud ho rozsudkem ze dne ze dne 31. 1. 2023, č. j. 41 Az 20/2022-22, zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Naznal, že první rozhodnutí žalovaného je ve vztahu k vyloučení žalobce z doplňkové ochrany nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Rozhodnutí totiž podle soudu postrádalo judikaturou požadované důvody, ze kterých by bylo možné dovodit, že se žalobce dopustil vážného zločinu podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Ve správním řízení navíc došlo k procesním vadám, které mohly mít za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé. Žalovaný totiž nerespektoval žalobcovo právo na právní pomoc. Na přípis ze dne 10. 5. 2022, kterým žalobce žalovanému oznámil vznik zastoupení, žalovaný nijak nereagoval. Neodložil vydání rozhodnutí, přestože by lhůta k jeho vydání by uplynula až za další tři měsíce, a znemožnil tak žalobci, aby hájil svá práva ve správním řízení s pomocí právního zástupce.
7. Rozsudek soudu žalovaný napadl kasační stížností. Tu Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 31. 5. 2023, č. j. 4 Azs 79/2023-25 („rozsudek čtvrtého senátu“), zamítl. Zdejšímu soudu dal za pravdu, že žalovaný v předchozím řízení porušil právo žalobce na právní pomoc a že tato vada mohla mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí. Důvodnou však shledal námitku ohledně vytýkané nepřezkoumatelnosti prvního rozhodnutí žalovaného ve vztahu k aplikaci vylučující klauzule. Podle rozsudku čtvrtého senátu první rozhodnutí žalovaného nebylo nepřezkoumatelné. Soud kladl na odůvodnění příliš přísné požadavky. Úvahy, které

žalovaný učinil směrem k vyloučení žalobce, byly dostatečné. Pokud s nimi soud nesouhlasil, jednalo se o otázku subsumpce zjištěného skutkového stavu pod neurčitý právní pojem *vážný zločin* – tedy zákonnost rozhodnutí o vyloučení žalobce z doplňkové ochrany, nikoliv však o přezkoumatelnost rozhodnutí.

8. V dalším řízení žalovaný shromáždil nové podklady pro rozhodnutí. A rozhodnutím ze dne 16. 8. 2023, č. j. OAM-112/ZA-ZA11-HA13-R2-2022, rozhodl stejně jako předtím („druhé rozhodnutí žalovaného“). Žalobci neudělil azyl podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu a vyloučil jej z doplňkové ochrany na základě § 15a zákona o azylu z důvodu spáchání vážného zločinu.
9. Žalobce podle žalovaného ve vlasti neuplatňoval politická práva, ani z tohoto důvodu nečelil pronásledování. Netvrdil ani žádné obavy v souvislosti s jeho rasou, pohlavím, náboženstvím, národností, příslušností k určité sociální skupině nebo zastáváním politických názorů. O mezinárodní ochranu požádal až poté, co v důsledku trestního odsouzení pozbyl povolení k trvalému pobytu. Snaží se tedy pouze legalizovat si touto cestou pobyt. Obavy žalobce nemají souvislost se žádným z azylově relevantních důvodů.
10. Žalobce se navíc obává jednání soukromé osoby, kterou lze za původce pronásledování považovat, pouze pokud se prokáže, že mu veřejná moc nemůže nebo nechce poskytnout před jeho jednáním odpovídající ochranu. A to v tomto případě neplatí. Žalovaný odkázal na informaci Ministerstva zahraničních věcí z února 2023, ze které plyne, že poskytování úvěrů, které vybočují ze zákonných mezí vietnamské úřady vnímají jako nežádoucí. Vietnam disponuje dostatečnou legislativou týkající se potírání lichvářství. Občané Vietnamu mají možnost obrátit se s žádostí o pomoc na příslušné státní orgány a mohou se domoci ochrany. Žalobce neprokázal, že by mu ochranu odepřely, pokud by se na ně obrátil. Nevyužil všechny zákonné prostředky, které mu země jeho původu k ochraně práv nabízí. Jeho obavy z jednání věřitele jsou v tuto chvíli spekulativní.
11. Ve vztahu k vyloučení žalobce z doplňkové ochrany žalovaný poukázal na to, že se žalobce dopustil trestného činu v kvalifikované skutkové podstatě (člen organizované skupiny, velký rozsah), za který lze uložit trest odnětí svobody v rozmezí 8 až 12 let. Jedná se o zvláště závažný zločin, takže lze dovodit, že se obecně jedná o vážný zločin. Žalovaný dále skutkově vymezil trestný čin žalobce a vyjmenoval polehčující okolnosti (řádný život s ohledem na trestní zachovalost, částečné doznání k trestné činnosti, vyjádření upřímné lítosti nad trestnou činností a omluva za své jednání). Zejména zdůraznil, že žalobce byl spolupracujícím obviněným, jenž vyšší měrou přispěl k objasnění trestné činnosti. Dále vyjmenoval přitěžující okolnosti (rozmysl, ziskuchtivost).
12. Žalovaný tyto okolnosti zhodnotil tak, že se jedná o vážný zločin ve smyslu zákona o azylu – přestože trestní soud žalobci s ohledem na jeho osobu spolupracujícího obviněného a okolnosti případu uložil trest pod spodní hranici trestní sazby. Míra společenské škodlivosti trestné činnosti je totiž vysoká. Konopí slouží jako výchozí surovina pro následnou výrobu marihuany, tedy konopné drogy. Závislost na ní (jakkoliv se považuje za tzv. měkkou drogu) může mít pro její uživatele vážné zdravotní či sociální následky. Doplnil, že závažnost drogové kriminality plyne ze závažnosti jejího dopadu a míry devastáčních účinků na psychické a fyzické zdraví konzumentů, ale i celkově na společnost (k tomu odkázal na mezinárodní smluvní instrumenty).
13. Žalovaný zdůraznil, že se žalobce trestného jednání se závažnými společenskými a hospodářskými důsledky a negativními dopady na zdraví a životy dotčených osob dopouštěl

jako člen organizované skupiny, ve velkém rozsahu, v úmyslu opatřit si tímto způsobem materiální prospěch a bez ohledu na popsané závažné negativní dopady trestné činnosti, na které se aktivně podílel.

III. Žaloba

14. Žalobce namítá, že žalovaný nesprávně vyhodnotil jeho problémy, které souvisejí s dluhem vůči spolupachateli trestné činnosti, který je nyní ve Vietnamu. Žalovaný opomíjí, že žalobce dluh splácel podílem na drogové trestné činnosti. Za drogovou trestnou činnost ve Vietnamu hrozí trest smrti, což je všeobecně známá skutečnost. Pokud by se žalobce měl ve Vietnamu domáhat vnitřní ochrany proti jeho spolupachateli od příslušných orgánů, nemohl by zamlčet spojitost s drogovou trestnou činností, do které se zapojil jen kvůli splacení dluhu. Sám by se uvědoměním příslušných orgánů ohrozil. Nedalo by se vyloučit, že by mu ve Vietnamu hrozilo další trestní stíhání, ve kterém by mu mohli uložit trest smrti. Z toho je zřejmé, že by se nemohl obrátit na příslušné státní orgány, aniž by ohrozil sám sebe. Obecné závěry žalovaného ohledně nutnosti žadatele o mezinárodní ochranu nejprve se pokusit vyhledat ochranu před jednáním soukromých osob v zemi původu, na případ žalobce nelze použít. Hodnocení obav žalobce jako spekulativních je nepřezkoumatelné.
15. Podle žalobce tu nebyly podmínky pro jeho vyloučení z doplňkové ochrany. Ustanovení o vyloučení se tu vůbec neměla uplatnit, protože ho za trestnou činnost odsoudili a není tedy „důvodně podezřelým“ ze spáchání vážného zločinu.
16. Rozhodnutí žalovaného je navíc nepřezkoumatelné, pokud se jedná o naplnění podmínky, že se dopustil vážného zločinu. Žalovaný to odůvodňuje obecnými úvahami, které jsou v podstatě jsou jen citacemi příslušných ustanovení trestního zákoníku a mezinárodních úmluv týkajících se omamných a psychotropních látek. Sice popisuje drogovou trestnou činnost žalobce, ale přitom nepřihlíží k tomu, že se jednalo o pěstování marihuany, která je měkkou drogou nezpůsobující závislost, ani vážné zdravotní či sociální následky. Žalovaný rovněž nezohlednil důležitý fakt, že žalobce byl spolupracujícím obviněným a soud ho podmíněně propustil z výkonu trestu. Z důvodu uvedených individuálních okolností trestná činnost žalobce nenaplnuje pojem vážný zločin. Opačný právní závěr žalovaného je nesprávný.
17. Žalovaný se nemůže spokojit se všeobecným konstatováním, že drogová kriminalita je vážný zločin. Při úvaze, zda šlo o vážný zločin musí vzít v úvahu všechny individuální okolnosti, které ve vztahu k žalobci braly v úvahu i trestní soudy.

IV. Vyjádření žalovaného

18. Podle žalovaného je důvodem žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany pouze legalizace jeho pobytu v Česku, protože zde pozbyl pobytové oprávnění kvůli své trestné činnosti. Požádal o mezinárodní ochranu až v době, kdy mu reálně hrozilo vycestování. Žalovaný proto odkazuje žalobce na zákon o pobytu cizinců. Ve zbytku vyjádření žalovaný většinou opakuje, co již uvedl ve svém rozhodnutí.
19. V případě žalobce se vzhledem k povaze páchané trestné činnosti, jejího rozsahu a společenské nebezpečnosti jedná o vážný zločin ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný znovu zdůraznil obecnou závažnost drogové kriminality. Ve vztahu k azylu žalobce v řízení žádné relevantní tvrzení neuvedl.

V. Hodnocení soudu

20. Žaloba *není důvodná*.

a. Žalobce nesplňuje podmínky pro udělení azylu

21. Ve vztahu k neudělení azylu žalobce zejména namítá, že úvahy žalovaného ohledně možnosti žalobce využít vnitřní ochrany jsou nesprávné. Konkrétně poukazuje na to, že drogová trestná činnost se ve Vietnamu trestá smrtí. Pokud by tedy žalobce vietnamským státním orgánům přiznal, za jakých okolností si půjčil peníze, vystavil by se tím nebezpečí. Tyto námitky však nemají pro posouzení zákonnosti rozhodnutí žalovaného o neudělení azylu relevanci.
22. Podle § 12 zákona o azylu se cizinci udělí azyl, a) je-li pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má.
23. Z těchto ustanovení plyne několik podmínek pro udělení azylu, které musí žadatel splnit kumulativně: (1) musí se nacházet mimo zemi svého původu; (2) musí mít odůvodněný strach; (3) jemu hrozící újma musí dosahovat intenzity pronásledování; (4) ochrana v zemi původu selhala; (5) musí být pronásledován z azylově relevantních důvodů; a (6) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule podle § 15 zákona o azylu. Nesplnění byť jen jedné z těchto podmínek žadatele automaticky diskvalifikuje z možnosti získat azyl. Žalovaný přitom nutně nemusí (ale může) hodnotit všechny tyto podmínky. Stačí, pokud prokáže nesplnění pouze jedné z nich. Případné nedostatky jeho posouzení ve vztahu ke zbylým podmínkám pak nemohou mít vliv na zákonnost výroku o neudělení azylu.
24. Žalovaný přitom správně poukazuje na to, že problémy žalobce ve vlasti nesouvisely s uplatňováním politických práv a svobod ani s jeho rasou, pohlavím, náboženstvím, národností, příslušností k určité sociální skupině nebo zastáváním určitých politických názorů. Opak žalobce netvrdí ani v žalobě. Jeho obavy z návratu do vlasti plynou z jednání jeho spolupachatele, které ovšem motivuje pouze to, že mu žalobce dluží peníze. Již z tohoto důvodu udělení azylu nepřichází v úvahu.
25. Obavy z výhrůžek věřitele za jistých podmínek mohou mít relevanci pro doplňkovou ochranu. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 4. 2015, č. j. 5 Azs 50/2014-34, „obavy z věřitele sice zpravidla nejsou relevantní z hlediska udělení azylu dle § 12 zákona o azylu (nikoli však proto, že jde o soukromého původce tvrzeného příkoří, ale proto, že působení tohoto příkoří zpravidla nemá souvislost s důvody pronásledování, které jsou taxativně vymezeny v § 12 zákona o azylu a které tvoří jeden z nezbytných prvků definice uprchlíka), ale mohou mít, za splnění dalších podmínek (zejména: reálně hrozící příkoří dosahuje intenzity vážné újmy podle § 14a odst. 2 zákona o azylu a stát původu není schopen či ochoten poskytnout před tímto skutečným nebezpečím vážné újmy účinnou ochranu), význam z hlediska možného udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.“
26. Úvahy žalovaného ohledně možnosti žalobce využít v zemi původu vnitřní ochranu před jednáním jeho věřitele jsou v tomto případě nadbytečné. Pro zákonnost výroku o neudělení azylu žalobci by postačovalo, že v azylovém příběhu žalobce chybí jakákoliv spojitost jednání, kterého se obává, s některým z azylově relevantních důvodů. V tomto směru ani žalobce žádné námitky nevznáší.
27. Posouzení možnosti žalobce obrátit se s žádostí o ochranu před jednáním soukromé osoby na vnitrostátní orgány by potenciálně mělo význam při hodnocení zákonných důvodů pro

udělení doplňkové ochrany. U nich se nevyžaduje, aby hrozící vážnou újmu vyvolával nějaký konkrétní důvod. V případě žalobce ovšem žalovaný důvody pro udělení doplňkové ochrany neposuzoval. Žalobce totiž z možnosti získat doplňkovou ochranu vyloučil (k tomu blíže část *b.* níže).

28. S takovým postupem přitom souhlasí i judikatura: „Jestliže v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany bude zjištěn některý z důvodů uvedených v § 15 nebo § 15a zákona (...) o azylu (důvody vylučující udělení mezinárodní ochrany), rozhodne Ministerstvo vnitra o neudělení mezinárodní ochrany; není dále povinno zjišťovat případnou existenci důvodů uvedených v § 12 (důvody udělení azylu) nebo § 14a (udělení doplňkové ochrany) uvedeného zákona.“ (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2010, č. j. 4 Azs 60/2007-119, č. 2174/2011 Sb. NSS).
29. Žalovaný se proto nemusel blíže zabývat hodnocením faktické dostupnosti vnitřní ochrany před jednáním žalobcova věřitele ani důvodností jeho obav z pronásledování. Ze stejného důvodu nemusel posuzovat, zda žalobci může v souvislosti s jeho drogovou trestní minulostí hrozit ve Vietnamu trest smrti.

b. Byly zde důvody pro vyloučení žalobce z doplňkové ochrany

Obecné principy

30. Podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu doplňkovou ochranu nelze udělit, je-li tu důvodné podezření, že se cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, dopustil vážného zločinu. Jedná se o promítnutí úpravy v čl. 17 odst. 1 písm. b) kvalifikační směrnice, podle kterého nemá státní příslušník třetí země nárok na doplňkovou ochranu, existují-li vážné důvody se domnívat, že se dopustil vážného zločinu.
31. Tato ustanovení lze jednoznačně aplikovat i na osoby odsouzené za takový zločin. Podmínku existence „vážných důvodů domnívat se“ kvalifikační směrnice i zákon o azylu obsahuje proto, aby vyloučení z mezinárodní ochrany nepodmiňovalo pouze to, že jde o osobu, která již byla za spáchání vážného zločinu obviněna, případně i odsouzena. Stačí naopak, že zde existují jasné, přesvědčivé a věrohodné důkazy o tom, že se žadatel závažného zločinu dopustil (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2011, č. j. 4 Azs 60/2007-136). Z toho však samozřejmě nelze dovodit, že by v případě obvinění nebo dokonce odsouzení žadatele ze spáchání vážného zločinu nedošlo k naplnění požadovaného důkazního standardu. Právě naopak. Pokud již existuje odsuzující rozsudek, podle kterého se žadatel dopustil konkrétního trestného činu, tím spíš je zjevné, že je zde důvodné podezření, že se ho dopustil, resp. existují vážné důvody se domnívat, že se ho dopustil.
32. Při posuzování, zda existují důvody pro vyloučení žadatele z doplňkové ochrany pro spáchání vážného zločinu, klade judikatura důraz zejména na individuální posouzení každého jednotlivého případu. Proto například Soudní dvůr v rozsudku ze dne 13. 9. 2018 ve věci C-369/17, *Shajin Ahmed*, odmítl možnost členských států spojovat aplikaci této vylučovací klauzule výlučně se spodní hranicí trestu odnětí svobody, který lze za určitý trestný čin uložit. Zdůraznil, že kritérium trestu, který lze uložit podle trestního práva dotyčného členského státu, je zvláště důležité pro posouzení závažnosti trestného činu, který odůvodňuje vyloučení z doplňkové ochrany podle čl. 17 odst. 1 písm. b) kvalifikační směrnice. Příslušný orgán dotyčného členského státu však může použít důvod pro vyloučení stanovený v tomto ustanovení teprve poté, co pro každý jednotlivý případ provede posouzení jemu známých konkrétních skutečností.

33. Soudní dvůr se odvolal na zprávu Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (nyní již Agentury EU pro azyl; „EUAA“) z ledna 2016, nazvanou *Vyloučení: články 12 a 17 kvalifikační směrnice (2011/95/EU)*. Ta v bodě 3.2.2, jenž se týká čl. 17 odst. 1 písm. b) kvalifikační směrnice, doporučuje, aby se závažnost trestného činu, na jehož základě může být osoba vyloučena z doplňkové ochrany, posuzovala s ohledem na více kritérií, jako je zejména povaha dotčeného aktu, způsobená újma, forma řízení použitá za účelem zahájení stíhání, povaha trestu, který lze uložit, a zohlednění otázky, zda většina soudů rovněž považuje tento čin za vážný zločin. Obdobné závěry, zejména důraz na individuální přezkum konkrétních skutečností, včetně stejných demonstrativních kritérií, které je nutné při aplikaci vylučující klauzule posuzovat, plynou i ze stanoviska generálního advokáta Paola Mengozziho ze dne 1. 6. 2010 ve spojených věcech C-57/09 a C-101/09, *B. a D.* (viz body 51 až 53). To se týkalo vyloučení osoby z postavení uprchlíka pro spáchání závažného nepolitického zločinu.
34. Požadavek na individuální posouzení každého jednotlivého případu ve vztahu k § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu obsahuje i judikatura českých soudů. Zejména lze vycházet z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016-28, se kterým ve svém rozhodnutí pracuje i žalovaný. Nejvyšší správní soud odmítl možnost odůvodnit naplnění pojmu *vážný zločin* pouze s odkazem na to, že žadatel byl odsouzen za spáchání činu, který je vnitrostátním trestním právem označován za zvlášť závažný zločin. Kvalifikace činu z hlediska terminologie trestního práva může být pouze jedním z kritérií, ke kterým žalovaný musí přihlídnout. Nemůže však být kritériem jediným.
35. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku vymezil okolnosti, které mají relevanci pro hodnocení závažnosti zločinu. Jsou jimi: (1) povaha a závažnost činu spáchaného žadatelem a v souvislosti s ní (2) výše uloženého trestu, (3) míra účasti žadatele na trestné činnosti, (4) skutečnost, že nedošlo k dokonání trestného činu, včetně příčiny, proč se tak nestalo, či (5) skutečnost, že žadatel již trest odnětí svobody vykonal. Obecně je na žalovaném, aby posoudil závažnost zločinu ve světle všech polehčujících a přitěžujících okolností a rovněž všech dalších relevantních subjektivních nebo objektivních okolností, ať již nastaly před činem nebo po něm.
36. Bohatá judikatura na poli vylučujících klauzulí z důvodu spáchání vážného zločinu již existuje i přímo ve vztahu k drogové trestné činnosti, zejména jde-li o působení žadatele v organizované skupině. Ve vztahu k drogovým trestným činům se obecně považuje za dostatečné, pokud žalovaný poukáže na odsouzení za úmyslný trestný čin, spáchaný s úmyslem získat materiální prospěch, v organizované skupině a ve velkém rozsahu (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2018, č. j. 6 Azs 108/2018-28, ze dne 3. 9. 2020, č. j. 1 Azs 244/2020-33, ze dne 17. 2. 2021, č. j. 7 Azs 331/2020-19, ze dne 18. 2. 2021, č. j. 5 Azs 311/2020-29, ze dne 25. 5. 2021, č. j. 1 Azs 37/2021-38, ze dne 14. 10. 2021, č. j. 9 Azs 140/2021-32).
37. Nejvyšší správní soud se staví proti tomu, aby soudy kladly na správní orgán přehnané požadavky. Tak například v rozsudcích ze dne 20. 7. 2020, č. j. 9 Azs 131/2020-23, a ze dne 15. 10. 2020, č. j. 7 Azs 213/2020-25, Nejvyšší správní soud vyhodnotil za nepřiměřený požadavek krajského soudu, aby žalovaný zhodnotil uložení trestu na spodní hranici výměry trestu odnětí svobody ve vztahu k míře účasti žadatele na trestné činnosti, jeho podíl v rámci organizované skupiny, podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, nebo to, že se jednalo o první trestný čin žadatele, který předtím vedl řádný život a trestnou činnost páchal pouze v krátkém časovém období.

38. Tato kritéria podle Nejvyššího správního soudu mají jistou relevanci ve vztahu ke konkrétnímu posuzovanému trestnému činu, nicméně je zhodnotily již trestní soudy při stanovení výměry trestu. Na toto zhodnocení přitom správní orgán odkázal, za hlavní skutečnost svědčící o závažnosti trestné činnosti označil její spáchání ve velkém rozsahu a v organizované skupině, z čehož dovedl velmi vysokou míru společenské škodlivosti trestného činu. Tento závěr zohlednil i výši uloženého trestu, obecně poukázal i na vysokou škodlivost drogové trestné činnosti, která mají potírat i mezinárodní smluvní instrumenty. Nejvyšší správní soud zdůraznil, že správní orgán nevycházel jen z typové škodlivosti drogových trestných činů, ale provedl i konkrétní úvahu o škodlivosti trestného činu spáchaného žadatelem. Poukázal na to, že i méně intenzivní konkrétní škodlivost trestného činu, jehož se žadatel dopustí, pokud jej lze podřadit pod kvalifikovanou skutkovou podstatu, zpravidla naplňuje charakteristiku vážného zločinu.

Použití obecných principů v konkrétních okolnostech této věci

39. Pokud jde o tuto věc žalobce, tak z odsuzujícího rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 12. 2018, č. j. 4 T 22/2018-5371, vyplývá, že spáchal zvlášť závažný zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy. Dílem dokonaný podle § 283 odst. 1, 2 písm. a), 3 písm. c) trestního zákoníku, a dílem ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku k § 283 odst. 1, 2 písm. a), 3 písm. c) trestního zákoníku. Za to soud žalobci uložil trest odnětí svobody v trvání šest let.
40. Trestného činu se žalobce dopustil od počátku roku 2016 do 2. 5. 2017 pěstováním vysoce prošlechtěného kultivaru rostliny konopí s vysokým obsahem cannabinoidních látek v obci Beřovice. *Nejméně ve čtyřech pěstebních cyklech pěstí o 2 471 ks rostlin se žalobci a jeho spolupachatelům podařilo získat nejméně 218,8 kg konopí setého.* Dále s cílem získat dalších 54,7 kg sušeného květenství konopí setého pěstovali nejméně 567 ks rostlin konopí, které však nesklidili, neboť zanechali pěstírnu opuštěnou, aby se vyhnuli odhalení.
41. Z odůvodnění rozsudku vyplývá, že se žalobce dopustil trestného činu v úmyslu přímém (odst. 61). Sice spáchal jen jeden skutek, ovšem jedná se o pokračující trestný čin, který se skládal z více útoků (tři sklizně, odst. 62). Trestné činnosti se obžalovaní dopustili jako členové organizované skupiny, v níž žalobce nebyl organizátorem, investorem ani řídicí osobou (odst. 57 a 65). *Všichni obžalovaní, tj. včetně žalobce, se trestného jednání dopustili s rozmyslem, resp. po předchozím uvážení a ze ziskuchtivosti* (odst. 66). *Vedle organizátora trestné činnosti měl žalobce z trestné činnosti nejvyšší zisk – cca 350 000 Kč* (odst. 68).
42. *Trestnou činnost spáchali ve velkém rozsahu.* I v případě žalobce rozsah vyrobené sušiny konopí jednoznačně výrazně překročil velký rozsah a další činnost směřovala k získání další drogy (odst. 60 a 68). Žalobce byl v pěstírně v X tzv. zahradníkem (odst. 57 a 68). Nebyl sice organizátorem ani hybnou silou organizované skupiny, ovšem jeho role zahradníka byla pro páchání trestné činnosti podstatná. Pokud by totiž nezajišťoval soustavnou a náležitě vykonávanou péči o rostliny konopí setého, nedošlo by k plánovanému záměru na vypěstování rostlin v množství a kvalitě potřebné pro další zpracování a distribuci psychotropní látky (odst. 68).
43. Ve prospěch žalobce svědčí polehčující okolnosti spočívající v tom, že *vedl řádný život (trestní zachovalost), doznal se k trestné činnosti v přípravném řízení, projevil upřímnou lítost nad trestnou činností a za své jednání se omluvil. Žalobci byl nadto přiznán status spolupracujícího obviněného,* protože vyšší měrou přispěl k objasnění trestné činnosti. Z toho

důvodu mu soud uložil trest odnětí svobody ve výměře pod spodní hranicí zákonné sazby. Vrchní soud v Praze, jakožto soud odvolací, neshledal v závěrech krajského soudu žádné pochybení. Za přiměřený trest pro žalobce ovšem považoval trest odnětí svobody v délce trvání čtyř let.

44. Žalobce namítá, že žalovaný okolnosti jeho odsouzení neposoudil dostatečně individualizovaně a vyšel primárně z obecné společenské nebezpečnosti drogové trestné činnosti. Odůvodnění použití vylučující klauzule považuje za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Této námitce však soud nepřisvědčil.
45. Žalovaný poukázal na vnitrostátní klasifikaci trestného činu a povahu a výměru trestu, který lze za něj obecně uložit. Je pravdou, že žalovaný klade vysoký důraz na závažnost drogové trestné činnosti jako takové. Společenská škodlivost je ovšem jednou z indicí tvořících závěr o tom, zda daný trestný čin je *vážným zločinem*. Přitom vysokou společenskou škodlivost drogových trestných činů žalovaný doložil odkazem na mezinárodní úmluvy, ze kterých plyne, že i mezinárodní právo považuje tyto jevy za vážné ohrožení zdraví a blaha lidí i nepříznivé ovlivnění společnosti.
46. Žalovaný se zabýval také individuální stránkou žalobcova odsouzení. Vyjmenoval přítěžující i polehčující okolnosti, jak vyplývají z rozsudků trestních soudů. Zejména poukázal na to, že žalobce spáchal trestný čin ze ziskuchtivosti. Ve správním řízení žalobce sice spojoval své zapojení v organizované skupině se snahou vydělat peníze na léčbu matky, která trpěla rakovinou. To ovšem z rozsudků trestních soudů neplyne. V trestním řízení žalobce naopak vypověděl, že se chtěl po konfliktu se strýcem a tetou osamostatnit. I pokud by to však byla pravda, nemění to nic na tom, že důvodem páčání trestné činnosti byl finanční výnos z ní plynoucí (tedy ziskuchtivost). Nikoliv např. žalobcovo vnitřní přesvědčení, pomsta, psychické rozrušení či donucení. Žalovaný rovněž vzal do úvahy velký rozsah, v jakém žalobce (resp. organizovaná skupina) trestnou činnost páchal nebo výši uloženého trestu odnětí svobody. Zároveň však uvedl, že uložení trestu pod spodní hranicí zákonné sazby nic nemění na obecně vysoké společenské škodlivosti trestné činnosti.
47. Takové hodnocení lze považovat za dostatečné. V zásadě odpovídá kritériím obsaženým v metodických pomůckách EUAA, kterých se dovolává Soudní dvůr i Nejvyšší správní soud. Ostatně i rozsudek čtvrtého senátu korigoval původní názor zdejšího soudu a první rozhodnutí žalovaného, které ve vztahu k vyloučení žalobce obsahovalo totožnou argumentaci jako jeho druhé rozhodnutí, nepovažoval za nepřezkoumatelné.
48. Žalobce namítá, že žalovaný nepřihlédl k tomu, že marihuana je měkkou drogou, která (na rozdíl od pervitinu či heroinu) nezpůsobuje závislost ani vážné zdravotní či sociální následky. Dále neměl přihlédnout k tomu, že žalobce byl spolupracujícím obviněným. Z odůvodnění rozhodnutí však plyne, že se žalovaný zabýval tím, že marihuana je měkká droga. Soudu není jasné, z čeho žalobce dovozuje, že na ní nemůže vzniknout závislost a že její užívání nemůže mít žádné negativní následky.
49. Žalovaný přihlédl i k tomu, že žalobce byl spolupracujícím obviněným. Jak ovšem plyne z rozsudku čtvrtého senátu, žalobcův status spolupracujícího obviněného byl primárním důvodem pro snížení uloženého trestu odnětí svobody. Výměru trestu odnětí svobody uloženou žalobci ovšem nelze interpretovat jako výraz nižší společenské škodlivosti žalobcova jednání. Jde pouze o ocenění jeho přístupu k trestnímu stíhání samotnému. Ostatně popisují-li trestní soudy samotnou povahu trestné činnosti žalobce, neshledávají v ní žádné polehčující okolnosti, naopak pouze ty přítěžující.

50. Soud sice trvá na svém obecném postoji vyjádřeném v předchozím rozsudku ve věci žalobce, podle kterého nelze tvrdit, že si každý, kdo se dopustil drogového trestného činu, nezaslouží doplňkovou ochranu (bod 38 předchozího rozsudku). Jak ovšem plyne z výše uvedené judikatury, ve vztahu k drogovým trestným činům se obecně považuje za dostatečné, pokud žalovaný poukáže na odsouzení za úmyslný trestný čin, spáchaný s cílem získat materiální prospěch, v organizované skupině a ve velkém rozsahu. Tyto parametry naplnila i trestná činnost žalobce. Důvody pro jeho vyloučení z doplňkové ochrany zde proto existovaly.
51. Námitky žalobce směřující proti jeho vyloučení z doplňkové ochrany proto nejsou důvodné.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

52. Soud posoudil žalobní námitky jako nedůvodné. Proto žalobu zamítl.
53. Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly. Proto mu soud nepřiznal právo na jejich náhradu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Pokud kasační stížnost proti tomuto rozsudku nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele, Nejvyšší správní soud ji odmítne pro nepřijatelnost.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát.

Brno 20. března 2024

Martin Kopa, v. r.
samosoudce